

Bomenpraat

Inscripties in Biltse beuken

Het kerven van namen en harten, soms met jaartal, in bomen is een oud en internationaal gebruik dat vooral door verliefden wordt toegepast. De boom die daarvoor het meest wordt gebruikt is de beuk, vanwege de gladde bast die zich gemakkelijk laat snijden. Eenmaal aangebrachte inkervingen blijven lang zichtbaar en verbreden zich met de jaren naarmate de boom in dikte groeit. De vraag is dan natuurlijk hoe oud zijn deze inscripties

Voorbeeld van initialen en jaartal.

eigenlijk? Het antwoord kan alleen gegeven worden als de maker ervan ook een jaartal vermeldde. Daarvoor moeten we naar buiten

op zoek naar oude beuken, zoals die in De Leyen, en op Houtringe en Beerschoten te vinden zijn. Het valt dan onmiddellijk op dat een groot deel van deze bomen sporen dragen van inscripties, vaak vaag en slordig aangebracht en snel gekrast die natuurlijk vooral op de onderste anderhalve meter van de stam te vinden zijn. Soms zijn er ook heel precies uitgesneden harten, al of niet met een pijl erdoor, met namen of initialen en blijkbaar in alle rust gemaakt. Minder vaak vinden we nog leesbare jaartallen daarbij, maar ze zijn er wel.

Alvorens naar de Biltse vondsten te kijken, eerst een klein rondje door het land. De oudste jaartallen zijn gevonden in bomen op een landgoed in Paterswolde en een bosje bij het Groningse Gieten. Deze dateren uit het eind van de 19e eeuw en lopen van 1881 tot 1897. Heel bijzonder is een boom op het landgoed Twickel bij Delden met het jaartal 1879 en voluit de naam HAVERSCHMIDT, de echte naam van de dichter-dominee Piet Paaltjens. Deze depressieve predikant logeerde enkele malen in Delden en was in dat jaar 44 jaar oud. Boze tongen beweren dat niet hij, maar een hotelhouder

verantwoordelijk is voor deze tekst in de hoop hiermee extra gasten te trekken. In Berg en Dal is het jaartal 1927 gesignaleerd, evenals 1944. Op de Grebbeberg bij Rhenen is een hakenkruis aangetroffen, misschien gekerfd door een overmoedige Duitse soldaat.

Het oudste jaartal in De Bilt.

Wat valt er in De Bilt aan te treffen? De meeste inscripties vinden we hier in oude beuken langs even oude beukenlanen, zoals de Vissersteeg op Houtringe en de Eikensteinselaan en het Leyensepad in De Leyen. Maar ook het zuidelijk deel van de Twisslaan, het noordelijk deel van de Beukenburgerlaan en het beukenlaantje langs het bedrijventerrein Larenstein, zijn ruim bedeed met inscripties. Om met de Leyen te beginnen, hier valt op dat de meeste inscripties slordig en vaak onduidelijk zijn, met maar weinig aangebrachte jaartallen. Harten en harten met pijlen ontbreken niet, evenmin als een grote

Inscriptie uit 1937.

hoeveelheid initialen. Een enkele keer vinden we een artistieke kerver die een gezicht of tekening heeft achtergelaten. Voluit geschreven namen ontbreken evenmin, zoals LOUISE, VINCENT, JAN FLOOR, CASPER, FLOYD, THIJS, GUIDO, WIJNAND, BERT, KOEN en HOOIMAIJERS en woorden als LOVE en DEVIL en IK HOU VAN JOU, een

Inscriptie uit 1943.

tweetal verwensingen opgetekend door een blijkbaar afgewezen geliefde, en natuurlijk drieletterwoorden.

Jaartallen zijn betrekkelijk zeldzaam, waarschijnlijk omdat het inkerven ervan te veel tijd kostte nadat eerst de initialen waren aangebracht. Ik vond over diverse bomen verspreid 1937, 1939, 1943, 1945, 1949, 1950, 1953, 1954, 1956, 1957, 1958, 1960, 1963, 1967, 1970, 1972, 1973, 1976, 1977, 1980, 1981, 1989, 1992, 1993 en 2005, een regelmatige reeks die meer dan zeventig jaar omvat. De oudste van deze rij is nog goed leesbaar. Een bijzondere vondst deed ik op een alleenstaande oude beuk in De Leyen. Op deze boom vond ik naast de jaartallen 1954 en 1959 de omliggende initialen KE met daaronder 1943 en daarboven WAR. Vooral de cijfers 43 waren met zorg uitgesneden. Hier had de kerver waarschijnlijk wel wat anders aan zijn hoofd dan een verliefdheid! De andere waarneming van het jaartal 1943 betrof een inscriptie op een beuk langs het laatste deel van de Dwarsweg (verlengde van de Jan Steenlaan), waar boven het duidelijk herkenbare jaartal de letters BE en daarboven hoogst waarschijnlijk de naam OVERBEEK herkenbaar zijn. Het meest opmerkelijk wat de afbeeldingen betreft, is een ingekerfde zittende figuur (een Indiaan?) op een oude beuk aan het eind van de Beukenburgerlaan. Gezien de staat van verwerking en vergroeiing zal deze minstens een halve eeuw geleden

Inscriptie met OverbEEK.

gemaakt zijn, misschien nog eerder. Ook een kindertekening met TIMO is opvallend.

In Houdringe en Beerschoten is de situatie weinig anders. Vooral langs de Vissersteeg vond ik veel inscripties, waaronder veel oude, bijna of geheel onleesbare letters en namen op bomen die twee eeuwen oud zijn. Veel initialen met harten, maar ook

Kindertekening met Timo.

Inscriptie met Veldhuis.

enkele voluit gekerfde familienamen zoals VELDHUIS, VERMAAK en BERKELAAR, naast een simpel ANNIE en KAREL. Ook hier trof ik een boomartiest, maker van een klassiek Egyptisch gezicht met daaronder FARAO. Herkenbaar waren de jaartallen 1930, 1936, 1938, 1939, 1944, 1945, 1946, 1950, 1956, 1960, 1965, 1970, 1975, 1999, 2000 en 2007. Bijzonder was het nog steeds duidelijk zichtbare jaartal 1906, gekerfd in een

Inscriptie met farao.

beuk nabij het Spinneweb. Hier staan trouwens een aantal bomen bij elkaar die al vele tientallen jaren geleden gebruikt zijn om uiting te geven van de liefde voor een meisje, zoals *I love Astrid*, maar ook minder verheven zoals *I love hamsters*. Veel inscripties in deze bomen zijn zeer breed geworden, hetgeen erop duidt dat ze oud moeten zijn. Oordelende naar de onderlinge breedteverhoudingen zijn de meeste hiervan gemaakt in de eerste helft van de 20e eeuw. Dat betekent dat veel inscripties zeventig of meer jaar oud zijn en dat de oudste hier aangetroffen inkerving meer dan 105 jaar geleden werd gemaakt. Opvallend is ook dat de vroegere kervers netter en zorgvuldiger te werk gingen dan de latere. Men gebruikte een beter mes en nam er meer de tijd voor. Jammer is dat oudere jaartallen dan de jaren '30 van de vorige eeuw vrijwel nooit meer leesbaar zijn. Ze zijn te zeer vergroeid en vervormd om ontcijferd te kunnen worden. Daarom is het jaartal 1906 een opmerkelijke uitzondering. Ik ben benieuwd of iemand nog een oudere datum zal weten te vinden.